

черем. *bajar*, каквово значи първата част за сега не може се рѣши; загатното ром. *tälharin* (крадецъ) може да се сравни съ юрацки *tälän, tälen, tälen, кради, talä, tolea* и сродното мадж. *tolvaj* крадецъ; а ром. *teara*, колъ съ юр. сам. *teab*, тавги-самоед. *tefa, tafa*, енис. сам. *tebo*, гвоздей, ром. *sur* (сивъ), въ схж. знач. и ост. ср. и мадж. *szürke*; р. *piscarü* видъ риба (*cyprinus gobicus*), ср. юрак. *päze cyprinus lacustris*; р. *pisä* котка, умал. *pisica*, отговара на юрак. сам. *pisca*, умал. *piseaku, piseako*. Ром. суфиксъ *icä* съответствува на самоед. ако (също безъ ударение). Дълго се спира Рёслеръ върху ром. дума за дъга *circubeu*, въ която той открива единъ кръшлекъ отъ старата въра на самоедитъ. Благодарение на пѣла редица отъ рискувани сближения, той идентифицира именно *circubeu* съ самоедското название на дъгата *Nun-banu*, което той прѣвжда съ „мѣча шуба“ или по-опредѣлено „пола на мечата шуба“. Тѣй като въ пѣкои диалекти мечката се казва и *work, wark* (юрацки), *korg* (елогуй, и тасовски диалектъ отъ ост.-сам.), *kuerg* (карасимско наречие), *kuerge, kuerga* (сам. по сръдното течение на Лена), *kouko* (у Финитъ), то за *Nunbanu* може да се приеме една по-стара форма *kuerga* = *korga* = *worka-banu*, а това не е нищо друго освѣтъ ром. *circubeu*. Най-интересно е обаче сближението на ром. *siktir* (*ein walachisches jetzt gänzlich unverständenes Verwünschungswort*) съ злия духъ на уралскитъ племена *Schitkir* или *Tschitkir*! (р. 259.).

Въз основа на всичко гореказано Рёслеръ (р. 259) заключавя, че езикътъ на оня народъ, отъ когото ромънитъ сж заели горнитъ думи, т. е. езикътъ на прабългаритъ, трѣбва да е билъ самоедски. Отъ сега съществующитъ самоедски нарѣчия най-отговарятъ на приведенитъ ромънски остатъци — юрацкото и остячко-самоедското. *Прабългарското племе е било съответно самоедско, най-сродно съ юрацкитъ и остякитъ.*¹⁾

Въ тѣсна зависимостъ отъ изслѣдванята на Рёслера е мнѣнието на Хунфалви за произхода и езика на прабългаритъ (*Ethnographie von Ungarn*, прѣв. отъ проф. I. H. Schwieker, Budap. 1877. § 45, *Die Nationalität der Hunen, Bulgaren, Hazaren, Avaren, Petschenegen und Kumanen*, р. 251.—265.). Той приема безкритично всички негови догадки и рискувани етимологии; дору опитътъ му, да открие въ ромънския езикъ слѣди отъ прабългарския рѣчникъ, не сръща никаквъ отпоръ. Напротивъ, Хунфалви напълно се съгласява съ метода на нѣмския ученъ, тѣй като до сега, до колкото му е известна само една дума именно *ourz*, = мадж. *úr*, е прѣминала въ езика на подчиненитъ славяни. Обаче и отъ тая единична дума той сѣди, че българскиятъ езикъ трѣбва да е угърско нарѣчие (*dadurch wird das Bulgarische als ein ugrischer Dialect gekennzeichnet*, р. 255.).²⁾ Това се доказва и отъ ибн-Фодлана и други арабски списатели, които твърдятъ, че българскиятъ езикъ се различава отъ тур-

¹⁾ Тѣй като българскиятъ и хазарскиятъ езикъ споредъ Истахри и ибн-Хаукаль сж сродни, то и хазаритъ трѣбва да сж били самоеди, както се доказва, споредъ Рёслера, отъ името на главния хазарски градъ *Sarkel*, гдѣто *sar* значи бѣлъ, а *kel*-градъ, id. въ юрацк. сам. нар. (юрацк. *ser, sel* бѣлъ, *wozu. sar, id., चुवाш. sore id.; wozu. kel, kuel, kual, kol*, кѣша, жилище, *чу. kilj id.* пакъ тамъ и до днесъ *schore kil* бѣла кѣша.)

²⁾ Отъ *ourz* е произведено личното име *Урушъ*, *Урица*. *Ourz* = мадж. *úr* отговара на остячкото *uort* и *urt*, което значи господинъ, князь. Хунфалви оп. cit. заб. 453. къмъ стр. 255. Ср. отъ сѣщия „*Az északi osztják nyelv*“, Budap. 1875., рѣчникъ р. 183. „*Dieses our (= ur)* und das Kalensuwe des Frähn steigern gegenseitig den Wert.“